

Lærervejledning til undervisningsforløbet

Mindelundens historie og skæbner - udskoling

Beskrivelse af forløbet

Forløbet består af to dele:

- Efter en kort introduktion til Mindelunden i undervisningslokalet, går vi på en fælles rundtur i Mindelunden. Undervejs inddrages eleverne aktivt gennem dialog og øvelser.
- I anden del skal eleverne i mindre grupper løse forskellige opgaver, som giver dem et indblik i nogle af de mange skæbner, der findes i Mindelunden. Elevopgaverne udleveres som en del af forløbet og kræver derfor ikke forberedelse. Opgaverne findes i slutningen af denne lærervejledning, men skal IKKE udleveres til eleverne forud for besøget.

Læringsmål

- Eleverne opnår kendskab til besættelsen som en historisk periode.
- Eleverne opnår en øget forståelse for brugen af historie.
- Eleverne kan anvende kildekritik.
- Eleverne opnår viden om politiske ideologier og grundholdninger.

Forberedelse

Vi anbefaler, at eleverne har en vis forhåndsviden om besættelsen, så besøget i Mindelunden kan sætte denne viden i perspektiv. Det er derfor ikke den mest oplagte ide at besøget i Mindelunden helt i opstarten på jeres forløb.

Som forberedelse til besøget i Mindelunden, opfordrer vi til, at I sætter en lektion af til, at I sammen med eleverne orienterer jer på Mindelundens hjemmeside med særlig vægt på fanen *Historie* på Mindelundens hjemmeside, her er to korte film henholdsvis *De henrettede patrioters grave* (1 min) og *29. august* (3,5 min). Filmene beskriver, hvad der foregik under Besættelsen på området, der bliver til Mindelunden og hvordan den store genbegravelse fandt sted d. 29. august 1945.

HISTORIE

I 1893 erhvervede den danske stat arealerne Vognmandsmarken og Ryvangen til øvelseshæren for ingeniørregimentet. Der blev opført barakker i området samt bygningsanlæg til det, vi dag kender som Svanemøllens Kaserne.

Den 29. august 1943 overfaldt det tyske militær kaserne i de tidlige morgentimer. Det kom til kampe med flere soldater døde. Efter ingeniørtropperne var nedkæmpet, anvendte tyskerne kaserne til indkvartering af egne tropper. Det skulle ydermere vise sig, at tyskerne beryttede området som både henrettelses- og begravelsesplads for danske modstandsfolk. Først efter 2. verdenskrig gik det op for offentligheden, hvad der var foregået på stedet.

I kan også overveje om eleverne som forberedelse til besøget lytter til de to lydfortællinger *Besættelsen, modstandskampen og Mindelunden* (15 min) og *Mindelunden efter befrielsen* (16 min), som findes på hjemmesiden under *Lydfortællinger*.

LYDFORTÆLLINGER

Lyt med, når vi går på tur i Mindelundens historie. Bliv klog på stedet, udvalgte skæbner og den betydning Mindelunden har i dag. Lydfortællingerne giver historierne om modstandskampens skæbner videre og fortæller også nogle af de historier, som stadig lever videre hos efterkommerne.

The screenshot shows a podcast player with the title "Besættelsen, modstandskampen og Mindelunden" and the speaker "Spreaker". The player is currently at 00:03 of a 15:42 episode. Below the player, there are two episodes listed:

Episode Title	Duration
Featured Besættelsen, modstandskampen og Mindelunden	15:42
Mindelunden efter befrielsen	16:45

OBS. Vi arbejder pt. på en ny lydfortælling under titlen *Urnen der vendte hjem*. Her vil man kunne høre om modstandsmanden Preben Holger Larsen og hans lange vej til urnenedsættelsen i Mindelunden, som fandt sted den 29. august 2022, 78 år efter hans død som fange i KZ-lejren Neuengamme.

Efteropgaver

Der kan med fordel sættes tid af til at samle op på elevopgaverne når I vender tilbage til skolen. Det vil være oplagt, at eleverne arbejder videre med informationssøgning om den person, som de har mødt i forløbet. Her er Nationalmuseets Modstandsdatabase et godt sted at søge viden <https://modstand.natmus.dk/>

Praktisk

- Undervisningslokalet, som danner ramme om jeres besøg, låses af, så taskerne kan opbevares.
- Da størstedelen af forløbet foregår udendørs, anbefaler vi, at I klæder jer på efter årstiden.
- I er velkommen til at spise jeres madpakker i Mindelunden ved bordebænkesættet udendørs ved undervisningslokalet. Efter aftale kan vi se, om der er plads til spising indendørs i formidlingslokalet.
- Vi mødes oppe for enden af hovedtrappen ved kontorbygningen.

Ordensregler

Mindelunden er en kirkegård, og det er vigtigt at eleverne respekterer stedets ro og historiske betydning. Løb, råb og leg er derfor ikke hensigtsmæssigt. Hvis I efter undervisningsforløbet får brug for at komme af med energien, kan Ryvangens Naturpark (Mindelundens nabo) være et godt sted at gå hen.

Vi hører meget gerne fra jer

Har I kommentarer eller gode ideer, hører vi meget gerne fra jer. I kan kontakte Anna Wagn, formidlings- og kommunikationsansvarlig i Mindelunden på aw@km.dk eller 61615705.

Elevopgaver som udleveres undervejs i forløbet

Lucjan Maslocha

Biografi

Lucjan blev født i 1912 i Polen, og var uddannet løjtnant i den polske hær. Da Tyskland besatte Polen, besluttede Lucjan at flygte mod Danmark. Egentlig var Lucjans plan at rejse videre til London via Sverige, men kort efter sin ankomst til Danmark blev han sat til at overtage ledelsen af den polske modstandsbevægelse i Danmark kaldet *Felicia*.

Lucjans primære modstandsarbejde omhandlede spionage og videregivelse af informationer. Det var gennem sit modstandsarbejde, at han fandt kærligheden i skikkelse af den unge fotograf Lone Mogensen.

Nytårsaften 1944 blev Lone og Lucjan gift, men deres lykke varede ikke længe, for natten mellem den 2. og 3. januar 1945 stormede tyskerne den villa i Hellerup hvor parret skjulte sig. Da Gestapo stormede villaen, kom det til ildkamp mellem tyskerne og parret. Lone døde på stedet, mens Lucjan senere omkom af sine kvæstelser. Umiddelbart efter kørte tyskerne liget af de to nygifte til Ryvangen Kaserne og begravede dem. I dag ligger de genbegravet side om side i Det Store Gravfelt.

Villaen hvor Lone og Lucjan skjulte sig

Opgave 1

Tyskernes angreb på villaen hvor Lone og Lucjan skjulte sig, var måske en hævnaktion for en sabotageaktion udført af modstandsgruppen BOPA, hvor den tyskenlige radiofabrik "Torotor" var blevet sprængt i luften.

Hvorfor tror I, at tyskerne ofte lavede hævnaktioner, når modstandsbevægelsen havde udført modstandsarbejde såsom sabotage?

Opgave 2

Tror I, at tyskernes hævnaktioner fik modstandsbevægelsen til at lave flere eller færre modstandsaktioner og hvorfor?

Radiofabrikken "Torotor" i brand efter sabotagen

Opgave 3

Hvert år i forbindelse med Polens Nationaldag d. 11. november afholdes der en mindehøjtidelighed for Lone og Lucjan i Mindelunden arrangeret af den polske ambassade.

Hvorfor tror I, at Lones og Lucjans indsats er så vigtig for Polen, at de stadig mindes dem?

Lærerkopi IKKE udlevering til eleverne forud for besøg

Lone Maslocha

Født: Anna Louise Kristine Mogensen

Biografi

Da krigen kom til Danmark, blev Lone hurtigt en del af modstandsbevægelsen. Lone var en dygtig fotograf, og derfor bestod en stor del af hendes modstandsarbejde i at tage billeder og film for dernæst at smugle det til Sverige. Gennem sit modstandsarbejde fik hun kontakt til den polske

efterretningstjeneste *Felicia* i Danmark. Det var herigennem, at hun mødte sin store kærlighed, polakken Lucjan Maslocha, som stod i spidsen for *Felicia*.

Nytårsaften 1944 blev Lone og Lucjan gift, men deres lykke varede ikke længe, for natten mellem den 2. og 3. januar 1945 stormede tyskerne den villa i Hellerup hvor parret skjulte sig. Da Gestapo stormede villaen, kom det til ildkamp mellem tyskerne og parret. Lone døde på stedet, mens Lucjan, senere omkom af sine kvæstelser. Umiddelbart efter kørte tyskerne ligene af de to nygifte til Ryvangen Kaserne og begravede dem. I dag ligger de genbegravet side om side i Det Store Gravfelt.

Opgave 1

Tror I, at det var en fordel eller ulempe at være kvinde i modstandsbevægelsen - hvorfor/hvorfor ikke?

Opgave 2

Hvilke modstandsopgaver tror I, at kvinder var bedre til at udføre end mænd?

Opgave 3

Tyskernes angreb på villaen hvor Lone og Lucjan skjulte sig, var måske en hævnaktion for en sabotageaktion udført af modstandsgruppen BOPA, hvor den tyskenlige radiofabrik "Torotor" var blevet sprængt i luften.

Hvorfor tror I, at tyskerne ofte lavede hævnaktioner, når modstandsbevægelsen havde udført modstandsarbejde såsom sabotage?

Villaen hvor Lone og Lucjan skjulte sig

Tror I, at tyskernes hævnaktioner fik modstandsbevægelsen til at lave flere eller færre modstandsaktioner og hvorfor?

Kim Malthe Bruun

Biografi

I foråret 1941 besluttede den kun 17-årige Kim at tage ud at sejle på det danske skib "Johanne". Under sejladserne i Østersøen og Den Botniske Bugt, oplevede Kim krigens brutalitet under både Vinterkrigen* og under håndtering af fragten, hvor den sovjetiske hær benyttede krigsfanger.

I efteråret 1944 vendte Kim hjem til familien i Danmark, og her sluttede han sig, på grund af oplevelserne på skibet, til den danske modstandskamp. Han blev blandt andet aktivt involveret i modstandsgruppen Holger Danske, hvor han sejlede med våben over Øresund fra Sverige til Danmark.

Den 19. december 1944 gik det galt for Kim, da tyskerne havde opdaget, at han lavede modstandsarbejde. Tyskerne vidste dog ikke, hvor meget modstandsarbejde Kim havde lavet. Derfor sendte de ham i Frøslevlejren, som var en fangelejr i Sønderjylland. Mens Kim sad fanget i Frøslevlejren, blev en af hans venner anholdt af det tyske politi. Under forhøret blev venen udsat for tortur, hvilket gjorde, at han til sidst fortalte alt om Kims modstandsarbejde -også det tyskerne ikke vidste. De nye beviser mod Kim gjorde, at han blev hentet fra Frøslevlejren og kørt til Vestre Fængsel i København. Kims dom blev ændret til en dødsdom, og den 6. april 1945 blev Kim henrettet i Ryvangen af den tyske besættelsesmagt.

Opgave 1

Fra Vestre Fængsel skriver Kim kort før sin henrettelse dette afskedsbrev til sin mor.

*Kærer mor,
Jeg er sammen med Jørgen, Niels og Ludvig i dag blevet stillet for en krigsret. Vi blev dømt til døden. Jeg ved, at du er en stærk kvinde, og at du vil tage dette, men hør du, det er ikke nok at du tager det, du skal også forstå det. Jeg er kun en lille ting, og min person vil meget snart være glemt, men den idé, det liv, den inspiration, som fyldte mig, vil leve videre. (...) Jeg gaar vandret ad en vej, som jeg ikke har fortrudt, jeg har aldrig svigtet, hvad der i mit hjerte stod, og jeg syntes nu, at jeg kan se en sammenhæng. Jeg er ikke gammel, jeg burde ikke dø, og dog syntes det mig så naturligt, så ligetil.*

* Krigen mellem Sovjetunionen og Finland i vinteren 1939.

Hvilke tanker tror I, Kim har, mens han skriver sit afskedsbrev? Skriv stikord:

Opgave 2

I afskedsbrevet til sin mor skriver Kim også om sin kæreste Hanne.

Endelig er der hende, der er min. Få hende til at se, at stjernerne endnu tindrer, og at jeg kun var en milesten. Hjælp hende videre, hun kan nu blive meget lykkelig.

Kim og Hanne, 1944.

Hvad synes I, at det siger om Kim, at han beder sin mor om at hjælpe sin kæreste Hanne med at finde en ny mand?

Opgave 3

Kim blev henrettet knap en måned før befrielsen d. 5. maj 1945. I perioden 27. februar til 19. april 1945 blev der henrettet 64 modstandsfolk ud af de i alt 94 ved pælene her i Mindelunden. De fængslede modstandsfolk blev henrettet som modsvar på sabotager udført af andre modstandsfolk.

Hvorfor tror I, at tyskerne valgte at henrette så mange modstandsfolk så sent i krigen?

Lærerkopi IKKE udlevering til eleverne forud for besøg

Christian Ulrik Hansen

Biografi

Da Danmark blev besat, var Christian Ulrik Hansen 18 år og gik i gymnasiet. Han meldte sig ind i partiet Dansk Samling.

Efter gymnasiet læste Christian teologi og var meget kristen. I 1942 kom Christian med i modstandsarbejdet, hvor han hjalp til med planlægningen og udførelsen af den første våbenmodtagelse i Danmark.

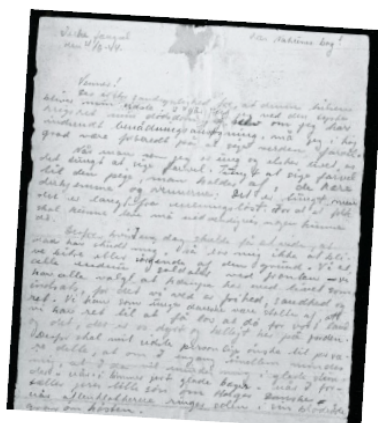
Senere blev Christian Ulrik Hansen gruppeleder af 'Gruppe 4' i modstandsgruppen Holger Danske. Den 29. februar 1944 blev han arresteret af tyskerne på Aalborg banegård under et hemmeligt møde med en anden modstandsmand. Da hans gruppekammerater i Holger Danske hørte om hans arrestation, rejste de til Aalborg for at befri ham. Det lykkedes dem, men Christian afslog og blev i fængslet.

Den 19. juni 1944 blev Christian af en tysk dommer idømt dødsstraf for sit modstandsarbejde. Den 23. juni 1944 blev han som 23-årig, sammen med syv andre modstandsmænd, henrettet i Ryvangen.

Opgave 1

Fra fængslet skriver Christian et illegalt brev til sine venner. Her forklarer han, hvorfor han ikke flygtede:

- Derfor måtte jeg blive, ... - jeg var bundet af min Pligt imod de Mennesker, der sad i samme Sag. Denne Pligt blev jeg først befriet fra ved Dommen igår. Jeg kunne blive med så meget desto større Ro, som jeg på daværende Tidspunkt var klar over, at Gestapo ikke kunde få mig til at tale ved Brug af deres særlige Metoder. Men Tak for jeres Troskab — og undskyld".*

* Tysk hemmeligt politi

Hvilken forklaring bruger Christian for ikke at flygte, da hans kammerater kommer for at befri ham?

Havde I valgt at flygte, hvis I var i Christians sted? _____

Opgave 2

Hvad står der som mindeord på Christian Ulrik Hansens grav? _____

Hvad tror I, det betyder?

Opgave 3

I de tidlige morgentimer før Christian bliver henrettet, skriver han et afskedsbrev til sin familie. Brevet slutter således:

Om to timer står Solen op. Så knalder skuddene udover landet. Græsset græder dug, men se, Solen står op og kysser duggen og græsset. Og hjemme i haven åbner blomsterne deres duftende kalker. Rosen gløder. Se Solen står op. Alle I derhjemme. Bøj knæ i solopgangen. Bøj knæ og bed til Ham, der ville give sit liv, for at vi kunne leve. Se, solen stiger op over landet, Guds strålende sol. Græd ikke; thi Gud lever og velsigner. Snart råber Han sit HOLDT ind i denne grædende, lidende verden, snart vil Han erstatte sin kærligheds strenghed med dens mildhed.

Og det skal da være mit allersidste ønske, når freden er inde, tag da et forældreløst tysk barn til jer i stedet for mig. Thi således forlanger Gud det af os, at vi skal være redskaber først for hans strenghed, så for hans mildhed. Gud i vold. -Christian

Hvad fortæller Christians sidste ønske om ham? Skriv tre stikord

1. _____ 2. _____
3. _____

Anders Lassen

Biografi

Ikke alle i Mindelunden er mindet med en grav eller tavle hvilket mindesmærket over de danske soldater, som mistede livet i dansk og allieret tjeneste, er et bevis på. Major Anders Lassen er en af de soldater, der bliver mindet ved soldatermindesmærket.

Under krigen blev danske Anders Lassen tilknyttet den britiske hær, hvor han blev en del af en specialenhed, der kan sammenlignes med Jægerkorpsen i dag. Anders blev betegnet som "den fødte soldat". Hans specialenheds første opgave blev at overtage en oceandamper ved Vestafrika. Opgaven blev løst godt, og Anders blev ved tilbagekomsten til Storbritannien i slutningen af 1941 udnævnt til sekondløjtnant og blev tildelt "The Military Cross".

Den 9. april 1945 gik det dog galt for Anders, som fik til opgave at nedkæmpe en tysk stilling i Italien. Under aktionen blev Anders hårdt såret, men han nægtede at lade sig evakuere, da han ikke ville sætte sine soldaterkammeraters liv på spil for sin egen overlevelse. Aktionen blev gennemført på trods af massiv tysk modstand, men Anders døde af sine kvæstelser.

Den britiske militærkirkegård i Argenta, Italien

Anders ligger i dag begravet på en britisk militærkirkegård i Italien.

Opgave 1

Hvad fortæller det om Anders Lassen, at han ikke vil lade sin gruppe evakuere ham under aktionen i Italien?

Hvad havde I valgt, hvis I var i Anders' sted? Begrund jeres svar:

Opgave 2

Mindesmærket for de danske soldater blev indviet i 2019. Hvorfor tror I, at det først er rejst så mange år efter krigen?

Opgave 3

Hvilken betydning tror I, at det har at Anders Lassen ikke er begravet i Danmark, og derfor ikke har et gravsted i Danmark?

Lærerkopi IKKE udlevering til eleverne forud for besøg

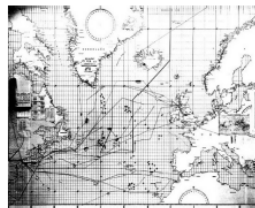

Anders Hansen

Biografi

Anders Hansen blev født i 1911 og tog uddannelse som søofficer. Efter endt uddannelse kom han i tjeneste som 2. styrmand på ØK-skibet M/S Panama. I 1936 blev han gift med Inger Karla. Parret bosatte sig på Østerbro i København, og mens Inger var gravid med deres ufødte søn, drog Anders til havs i januar 1940.

Da Danmark blev besat 9. april 1940, lagde tyskerne hurtigt søminer ud i de danske farvande, hvilket betød at de danske søfolk, der allerede var til havs, ikke kunne vende hjem. Anders' skib, M/S Panama, var et af disse skibe, der blev afskåret fra dansk farvand. Sammen med kaptajnen besluttede mandskabet at sejle til allieret havn. Her meldte Anders sig som krigssejler for de allierede magter. Det betød, at han blandt andet skulle sejle krigsmateriale (ammunition, bomber, fly, tanks osv.) over Atlanten, fra USA og Canada til England.

Søkort med ruter over Atlanten

Anders skrev flittigt breve til sin kone, mens han gjorde tjeneste som krigssejler. Brevene var den eneste måde at holde kontakt med Inger på, men desværre blev brevene på grund af krigen meget forsinket. Faktisk modtog Inger først sin mands breve, da krigen sluttede.

M/S Panama

En af måderne tyskerne forsøgte at vinde krigen på, var at lukke for de allieredes forsyninger. Derfor fik et hav af tyske ubåde til mission at torpedere de skibe, der sejlede med krigsmateriale. Det var netop sådan Anders omkom. Under en sejlads over Atlanterhavet, natten til d. 11 april 1945, blev M/S Panama nemlig torpederet af en tysk ubåd og sank.

Opgave 1

De danske krigssejlere blev i begyndelsen af krigen betragtet som "friendly enemies" af briterne. Giv dit bud på, hvad der ligger i udtrykket.

Opgave 2

I januar 1943 skriver Anders til sin kone Inger om sine krigssejler venner:

"Mange af vores Kammerater og Venner ligger i navnløs Grav. De gav deres Liv for Danmark, og Danmark skylder dem alt, en Gæld der aldrig kan betales, de har skrevet et nyt og ærefuldt Kapitel i Danmarks Historie."

Som Anders fortæller, fik de døde krigssejlere kun havet som grav. Er det overhovedet vigtigt at have et rigtigt gravsted med gravsten? Beskriv hvad du synes:

Opgave 3

Mindesmærket for krigssejlere er forholdsvis nyt i Mindelunden. Hvad synes du, mindesmærket ligner?

Hvad tænker du om, at det først blev opsat i 2017?

Monica Emily Wichfeld

Biografi

Monica Emily Wichfeld blev født i 1894 i Nordirland. Hendes familie tilhørte den britiske højadel. I 1916 blev hun gift med en dansk godsejersøn, og de flyttede sammen til hans gods på Lolland-Falster. Da 2. verdenskrig kom til Danmark, forsøgte Monica i 1941 at få kontakt til modstandsbevægelsen, men uden held.

I foråret 1943 lykkedes det endelig Monica at få etableret kontakt til medlemmer af den danske modstandsbevægelse. Monica tilbød at hendes gods kunne blive brugt til opbevaring af våben og som skjulested for de personer, som var på flugt fra tyskerne. Monica blev derefter leder af modstandsgruppen *Frit Danmark*, som hun oprettede på godset. Lidt efter lidt blev Monicas datter Varinka også en del af modstandsarbejdet.

Den 13. januar 1944 gik det dog galt for Monica. Tyskerne havde fået et tip om hendes modstandsarbejde. Monica blev advaret om, at tyskerne ville anholde hende, men valgte ikke at flygte. Monica er citeret for at udtale *"Jeg har valgt at gå ind i kampen for et frit Danmark og er villig til at betale prisen"*. Monica blev, som den første kvinde i Danmark, dømt til døden ved den tyske krigsret. Hun blev opfordret til at søge om benådning, men afslog. Monicas dødsdom blev dog aldrig udført, da tyskerne ændrede Monicas dødsdom til livsvarigt fængsel. Monica døde i fængslet d. 27. februar 1945 af lungebetændelse. Det var ikke muligt at finde Monica efter krigen, og derfor bliver hun mindet på Mindemuren.

Opgave 1

En kilde beskriver, hvordan Monica fortæller sine medfanger om sin dødsdom.

Hun sagde til en mand, der også var blevet dødsdømt; "Dette er noget, som man kun oplever een gang." citat fra bogen "Monica Wichfeld" udgivet i 1945

Hvad fortæller det om Monica?

Hvilke stikord vil I beskrive Monica med? Hvordan passer det med indskriften på Monicas mindetavle?

Opgave 2

Hvorfor tror I, at tyskerne ændrede Monicas dom fra dødsdom til livsvarigt fængsel?

Opgave 3

Hvilke modstandsopgaver tror I, at kvinder var bedre til end mænd og hvorfor?

Opgave 4

I Mindelunden er der mindetavler og grave for i alt syv kvinder. Hvorfor tror I ikke, at der er flere?

Lærerkopi IKKE udlevering til eleverne forud for besøg

Thorkild Ruby

Biografi

Da Danmark blev besat, var Thorkild Ruby 14 år og gik på Rungsted Kostskole. Thorkild var redaktør på skolebladet "Rusta" og skrev i oktober 1943 en protest mod jødeforfølgelserne på skolen.

Thorkild var født i den jyske by Ulfborg. I sommeren 1944 var den nu 18-årige Thorkild hjemme på ferie. Her samlede han en gruppe på fem jævnaldrende kammerater og udførte en sabotage mod en tysk værkstedsbarak*. De tændte ild til barakken, der gik op i flammer. Kort tid efter aktionen vendte Thorkild og hans kammerat Jakob tilbage til Rungsted

Kostskole. Her blev de et par dage efter i et frikvarter anholdt af tyskerne.

I fængslet afventede Thorkild og Jakob dommen, og her fik Thorkild lov til at skrive dagbog. I starten af november 1944 sendes Thorkild og Jakob til Frøslevlejren. Thorkild led af astma og blev fritaget for udendørsarbejde i lejren. Den 29. november blev Thorkild deporteret til koncentrationslejren Neuengamme. Efter kun 15 dage i lejren blev Thorkild indlagt på lazarettet med lungebetændelse. Den 24. december 1944 blev han fundet død i sengen. Thorkilds jordiske rester blev ikke fundet efter krigen, og derfor er hans mindetavle her på Mindelunden i Mindelunden.

Opgave 1

Læs uddraget fra Thorkilds dagbog fra Vestre Fængsel d. 26. september 1944.

Jakob og jeg var i Forhør paa Shellhuset og blev tvunget til at tilstaa. Det er en slem Dag for os. Endnu har vi ingen Dom faaet, men den kommer ogsaa tidsnok. Det er meget mørke Udsigter, der ligger foran os. Her kan kun Gud hjælpe. Bare han vil bevare og styrke os. Maaske skal vi til Tyskland.

Hvilke tanker tror I, Thorkild har, mens han venter på sin dom? Skriv stikord:

Opgave 2

Da Thorkild og hans venner udfører deres sabotageaktion i sommeren 1944, er samarbejdspolitikken ophørt, og der indført dødsstraf for aktioner mod den tyske besættelsesmagt.

Hvilke overvejelser tror I, at Thorkild har gjort sig, inden han tændte ild til den tyske værkstedsbarak?

Var det det værd? Syntes I, at Thorkild skulle have ladet være med at udføre den ulovlige aktion, når han var uenig med sit lands og sin regerings lovgivning? Begrund jeres svar:

Opgave 3

Kan I komme med nogle eksempler fra i dag, hvor I synes det at gøre modstand er en god ide?

*I værkstedsbarakken blev der opbevaret vogne og værktøj.

Aksel Jensen

Biografi

Aksel var kommunist, og derfor blev han allerede i 1941 en del af den kommunistiske modstandsgruppe BOPA. Aksels dæknavn var *Otto*. En af Aksels mest kendte aktioner var sabotagen mod fabrikken "*Always*" den 13. maj 1944. Her gik Aksel forklædt som elektriker ind i nabovirksomheden og anbragte en bombe bestående af 60 kg. sprængstof op mod muren ind til *Always*. Da bomben detonerede, blev bygningen totalsladret.

Den 8. juni 1944 blev Aksel anholdt af Gestapo på Hovedbanegården, formentlig angivet af en stikker. Aksel blev holdt fanget på Vestre Fængsel. I forbindelse med henrettelserne af Hvidstengruppens medlemmer den 29. juni 1944, stoppede Tyskerne midlertidigt dødsdomme af danske modstandsfolk, da der var store folkelige protester. Den 9. august 1944 blev 11 modstandsfolk hentet i Vestre Fængsel og kørt mod Frøslev Lejren. Aksel var en af de 11. Fangerne ankom dog aldrig til lejren, for undervejs stoppede lastbilerne i Osted (mellem Roskilde og Ringsted), og alle blev dræbt ved skud i ryggen. Mordene blev fra tysk side begrundet med, at modstandsfolkene havde forsøgt at flygte. Tyskerne begravde Aksel i al hemmelighed i Ryvangen.

Opgave 1

I fængslet skriver Aksel et brev til sine forældre, her skriver han bl.a.

"Jeg er måske årsag til, at 30 sovjet piger har deres forlovede, 10 engelske hustruer deres mænd og 30 amerikanske børn deres fædre!"

Hvordan skal man forstå denne sætning? Skriv stikord

Opgave 2

Aksel var med sin modstandsaktivitet opsat på, at de "små" i samfundet også fik retten til frihed. Hvordan stemmer det overens med at han var medlem af den kommunistiske modstandsorganisation BOPA? Begrund jeres svar.

Opgave 3

Hvilke tanker tror I at Aksel havde før og efter sabotageaktionen mod fabrikken *Always*?

FØR sabotageaktionen mod *Always*, skriv stikord:

Foto: *Always* efter sabotagen, Nationalmuseet.

EFTER sabotageaktionen mod *Always*, hvor Axel sidder fængslet og afventer sin dom - fortryder han tror I? Begrund jeres svar:

Lærerkopi IKKE udlevering til eleverne forud for besøg